

Satakunnan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: 8.12.2021 klo 9.00 – 12.00

Paikka: Teams

Alueen edustajat

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Asko Aro-Heinilä, maakuntajohtaja, Satakuntaliitto

Jukka Mäkilä, muutosjohtaja, Satakuntaliitto

Ermo Haavisto, sairaanhoitopiirin johtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri

Paula Asikainen, hallintoylijohtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri

Tero Mäkiranta, talousjohtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri

Leena Ollonqvist, tietohallintojohtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri

Jaana Männikkö, kuntayhtymäjohtaja, Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä

Kalevi Mäkipää, perusturvajohtaja, Euran sote-keskus

Hanna-Leena Markki, kuntayhtymäjohtaja, Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Anneli Lehtimäki, muutosjohtaja, Satakuntaliitto

Pelastustoimen toimiala

Pekka Tähtinen, pelastusjohtaja, Satakunnan pelastuslaitos

Petri Ekberg, hallintopäällikkö, Satakunnan pelastuslaitos

Ministeriöiden edustajat

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja

Veli-Mikko Niemi, osastopäällikkö, STM, varapuheenjohtaja

Taina Mäntyranta, johtaja, STM

Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM

Juhana Valo, projektipäällikkö, STM

Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, muutosjohtaja, VM

Janne Koivukoski, pelastusneuvos, SM

Alpo Nikula, erityisasiantuntija, SM

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen arviointipäällikkö asiantuntijana

Taru Syrjänen, arviointipäällikkö, THL

OSA 1 klo 9.00 – 9.30

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja Kari Hakari avasi tilaisuuden klo. 9.00.

2. Läsnaolijoiden toteaminen, asialistan hyväksyminen ja neuvottelujen tavoitteiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat ja hyväksyttiin asialista. Neuvottelujen tarkoituksena on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) 24 § mukaan ja pelastustoimen järjestämistä koskevan lain (613/2021) 10 § mukaan § on yhteisen tilannekuvan tarkastelu ja hyvinvointialueen järjestämistehtävän strategisen tason ohjaus sosiaali- ja terveydenhuollon/pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet huomioiden sekä ministeriöiden ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön edistäminen. Neuvotteluissa seurataan ja arvioidaan hyvinvointialueen järjestämismvastaun toteutumista. Niissä käsitellään hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon/ pelastustoimen järjestämisen tavoitteita sekä niitä tukevia toimenpiteitä. Oh-

jaavat ministeriöt voivat tarvittaessa antaa hyvinvointialueelle järjestämistä koskevia toimenpidesuosituksia.

3. Alueellinen puheenvuoro

Alueellisen puheenvuoron piti maakuntajohtaja Asko Aro-Heinilä. Hän kävi läpi alueen tilannetta ja lähtökohtia uudistukseen. Satakunta näkee uudistuksen paitsi sote- ja pelastustoimen uudistuksena, niin myös maakunnallisena elinvoimaa ja kilpailukykyä parantavana uudistuksena. Uudistuksen tavoitteena on laaja kansalaisten hyvinvoinnin vahvistaminen. Valmistelussa on tiivis yhteys myös tulevaisuuden sote-keskus –ohjelmaan. ICT:n osalta järjestelmät ovat ihan hyvässä tilanteessa ja toimittajalta on varattu resurssit alueen järjestelmien uudistamiseen.

OSA 2 klo 9.30 – 10.55

4. Alueen valmistelun ja toimeenpanon tilanne hallinnon, sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen näkökulmasta

4.1 Tilannekuva, nostot huolenaiheista

Alueen toimeenpano etenee pääosin suunnitellusti ja aikataulun mukaisesti. Palveluiden järjestämisen osa-alueen toimeenpano on lähtenyt hieman myöhemmin liikkeelle. Järjestämisen tukeksi on alueella tehty kysely palvelutarpeen tilasta ja sen pohjalta työ lähtee etenemään. Rahoitus nähdään suurimpana toimeenpanoa vaarantavana riskinä. Myös toimeenpanon henkilöstöresurssit nostettiin esille riskitekijänä, henkilöstö joutuu venymään, jotta kaikki saadaan tehtyä.

Alueella on poliittisen seurantaryhmän toimesta linjattu lähtökohdat tulevan hyvinvointialueen organisaatorakenteelle. Ratkaisu rakentuu elämäntapa-ajattelulle. Yhteistyö kuntien kanssa on toimivaa ja henki on hyvä.

Alueen erityispiirteinä on, että kunnat ovat rahoittaneet sairaanhoitopiirin investoinnit peruspääoman korotuksina, tämä malli saattaa heikentää kuntien taloudellista asemaa uudistuksessa.

4.2 Kustannuskehitys ja investoinnit

Alueen kustannukset ovat kasvaneet hieman maan keskitasoa enemmän. Väestön ikärakenteen muutoksiin pohjautuvien THL:n ennustelaskelmien mukaan Satakunnan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kustannukset kasvavat vuosina 2020–2030 keskimäärin 0,8 % vuodessa (koko maa 1,4 %). Pelastustoimen käyttötalouskulujen reaalin vuosimuutos on kansallisesti ollut kuntien peruspalveluiden hintaindeksin vuosimuutosta suurempaa.

Sote-investointien osuus kuntien kaikista investointimenoista oli 14 % (maan korkein). Tulevia investointeja ovat mm. Satasairaala uudistuu –hankkeen investoinnit: 2021-2023 Satapsykiatrian rakennushanke 51,5 miljoonaa euroa ja vuosille 2023-2027 Satasomatiikka –hanke 79,5 miljoonaa euroa.

4.3 Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen

Alueella käytössä useita eri asiakas- ja potilastietojärjestelmiä. Keväällä 2021 sairaanhoitopiiri, Euran perusturva, Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä ja Porin perusturva ja Rauma

yhdistivät potilastietokantansa ja alueella tullaan toteuttamaan tietojärjestelmien yhtenäistäminen, mutta päätöstä tietojärjestelmien yhtenäistämisen ratkaisusta ei vielä ole.

Satakunnassa ei ole yhtenäistä tiedolla johtamisen ratkaisua, jolla lakisääteisten vähimmäistietosisältöjen mukaista tietotuotanto ja hallintaa voidaan toteuttaa. Alueella on tavoitteena rakentaa tietojohdamisen malli, joka mahdollistaa reaaliaikaisen tiedontuotannon sekä ennakoivan johtamisen. Suunnitelmat järjestäjien tietolähteiden integrointia, koulutuksia sekä tietojohdamiseen tarvittavien resurssien määrittelyä varten etenivät. Selvitys sairaanhoitopiiriin YTA-tietoaltaan hyödyntämisestä hyvinvointialueella tekeillä.

Siirtyminen erillisiin osioihin

OSA 3 klo 11.00 – 12.00

5. Erilliset osiot: sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimi

5.1. Sosiaali- ja terveydenhuolto

Osallistujat:

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, puheenjohtaja
Veli-Mikko Niemi, osastopäällikkö, STM, varapuheenjohtaja
Taina Mäntyranta, johtaja, STM
Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM
Juhana Valo, projektipäällikkö, STM
Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, muutosjohtaja, VM
Taru Syrjänen, arviointipäällikkö, THL
Asko Aro-Heinilä, maakuntajohtaja, Satakuntaliitto
Jukka Mäkilä, muutosjohtaja, Satakuntaliitto
Ermo Haavisto, sairaanhoitopiiriin johtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri
Paula Asikainen, hallintoylijohtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri
Tero Mäkiranta, talousjohtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri
Leena Ollonqvist, tietohallintojohtaja, Satakunnan sairaanhoitopiiri
Jaana Männikkö, kuntayhtymäjohtaja, Pohjois-Satakunnan
peruspalvelukuntayhtymä
Kalevi Mäkipää, perusturvajohtaja, Euran sote-keskus
Hanna-Leena Markki, kuntayhtymäjohtaja, Keski-Satakunnan sosiaali- ja
terveydenhuollon kuntayhtymä
Anneli Lehtimäki, muutosjohtaja, Satakuntaliitto

THL:n asiantuntija-arvion mukaan nettomuutto alueelta on maan suurimpia ja väestö vähenee myös tulevana vuosina. Työikäisen väestön osuus on pienentynyt ja ikääntyneiden osuus kasvanut maan suurimpien joukkoon. Henkilöstövajeet kasvattivat toiminnallisia riskejä sekä heikensivät palvelujen saatavuutta ja laatua. Lakisäateisen henkilöstömitoituksen alittaneita yksiköitä alueella vähän. Sähköisten palvelujen tarjonta alueella vielä vähäistä ja sähköisen asioinnin hyödyntäminen vähäistä myös koko maan tilanteeseen verrattuna.

Neuvottelujen painopisteenä 1 oli mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palvelujen saatavuus ja laatu, mukaan lukien mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö. THL:n asiantuntija-arvion mukaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön tarpeet kasvoivat ja toisaalta mielenterveyden edistämisen toimenpiteet eivät vastanneet tarpeisiin. Mielenterveyden edistämisen rakentuminen alueella kehittymisvaiheessa ja menetelmät eri ikäryhmien tarpeisiin vielä vähäisiä. Ehkäisevän

päihdetyön laadussa, sisällöissä ja resursseissa kehitettävää. Lasten ja nuorten ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet näkyivät kouluterveyskyselyssä positiivisina tuloksina.

Alueella kaikkiaan korjaavien erityispalvelujen tarve ja käyttö on edelleen suurta. Kevyemmät palvelut eivät vielä purkaneet paineita korjaavista palveluista. Palvelujen integraatio vielä vähäistä ja edellyttää toimenpiteitä.

Painopisteenä 2 oli perustason palvelujen saatavuus ja laatu. Kaikkiaan tarpeet perustason palveluille kasvoivat. Kasvanutta tarvetta kuvastivat osaltaan lastensuojeluilmoitusten sekä ikääntyneiden huoli-ilmoitusten määrien kasvut. Palvelutarpeiden kasvun taustalla myös elintapoihin liittyviä tekijöitä. Perusterveydenhuollossa painottui vuodeosastohoito ja käyttö erityisesti ikääntyneillä lisääntyi koko maan kehityssuunnasta poiketen ja vastaanotoilla kysyntä ylitti tarjonnan ja päivystyskäynnit olivat vähäiset. Hoitajakäyntien määrät suhteessa lääkärikäynteihin lisääntyivät. Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelujen vahvistamiselle on selkeä tarve. Palvelujen syvempi integraatio on välttämätöntä henkilöstön riittävyyden sekä palvelujen saatavuuden, oikea-aikaisuuden sekä laadun varmistamisessa.

Alueen puheenvuoroissa todettiin Satakunnan tällä hetkellä koostuvan useasta sosiaali- ja terveystalouden järjestäjästä ja sote-uudistuksen mahdollistavat palveluiden sisällön ja myöntämisen kriteereiden yhtenäistämisen alueella. Pieniä korjaavia liikkeitä on jo otettu. Askeleita tähän suuntaan on jo otettu muun muassa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeessa. Suuria muutoksia ei vielä ole näkyvissä, mutta suunta on oikea. Koronapandemia on haastanut henkilöstön saatavuutta. Alueen puheenvuoroissa korostettiin myös ennaltaehkäisevän työn ja vaikuttavuuden mittaamisen merkitystä.

5.2. Pelastustoimi

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Janne Koivukoski avasi kokouksen.

2. Osallistujien toteaminen

Todettiin kokouksen osallistujat.

Janne Koivukoski, pelastusneuvos, SM
Alpo Nikula, erityisasiantuntija, SM
Pekka Tähtinen, pelastusjohtaja, Satakunnan pelastuslaitos
Petri Ekberg, hallintopäällikkö, Satakunnan pelastuslaitos

3. Pelastustoimen palvelutason arviointi

Puheenjohtaja kertasi sisäministeriön tavoitteet HVA uudistuksesta. Tavoitteena on yhdenmukaistaa pelastustoimen palvelut koko maassa. Pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet ovat myös valmisteltavana. Sisäministeriö on lähettänyt VATElle pelastustoimelle suositeltua hallintomallia koskevan kirjeen.

Pelastustoimen palvelutason arviointi:

Toimintavalmius

Toimintavalmiuden vähimmäistavoitteita ei ole saavutettu kaikilta osin. Lounais-Suomen AVI on antanut korjausmääräyksen toimintavalmiuden parantamisesta. Asian käsittely on kesken. Toistaiseksi ei ole tarkoitus tehdä muutoksia toimintaan.

Ennaltaehkäisy, valvonta

Pandemian vuoksi palotarkastukset keskeytettiin ja toteutettiin uudistetun valvontasuunnitelman mukaisesti. Toteumaprosentti on 84 jota voidaan pitää hyvänä huomioiden mm. pandemiasta aiheutuneet haasteet. Todellisuudessa tarkastukset toteutuivat yli 100 prosenttisesti. Omavalvonnasta on hyviä kokemuksia, palautusprosentti n.80.

Suunnitelmat

Suunnitelmissa on jonkin verran puutteita. Korjaukset toteutetaan 31.3.2022-2022 mennessä. Käytännön haaste pelastuslaitoksella on hallinnon väen riittävyys, lisäresursseja on esitetty useaan otteeseen kuitenkin ilman tulosta.

Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojelua koskevien suunnitelmien tilanne

Satakunnan pelastuslaitoksella ei ole erillistä varautumista ja väestönsuojelua koskevaa suunnitelmaa. Suunnitelma laaditaan kevään 2022 aikana. Pelastuslaitoksen oma jatkuvuudenhallintasuunnitelma on ajantasainen.

Hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanon tilanne

Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueuudistukseen ja toimeenpano etenee suunnitelmien mukaan.

4. Muut asiat

Kansallisesti pelastustoimen kustannukset ovat 2015 – 2020 nousseet 6,7%, Satakunnassa 2,5%. Satakunnan talouskehityksestä haluan tuoda esiin, että tarkastelu 2015 – 2020 on meille epäedullinen. Tarkasteltaessa kehitystä 2011 – 2020 on niin, että meidän kuntalaskutus 2020 on pienempi kuin vuonna 2012 (ja 2011) ja samaan aikaan toimitilakustannukset ovat kasvaneet 27 %.

Muutamit pandemian aikana omaksutut käytännöt tulevat jäämään pysyviksi tulevaisuudessa (esim. etätyö, suojautuminen, verkkokoulutus).

Huolta aiheuttaa kustannusten lisääntyminen mm. TUVE verkkoon siirtymisestä johtuen. Järjestelmien yhteensopivuus on myös epäselvää.

Hyvinvointialueelle siirtyviä henkilöitä on 280 päätoimista viranhaltijaa ja lisäksi 49 palokuntasopimusta

6. Tilaisuuden päätös

Erillisosiot päättyivät klo 12.00.